

PRZEGLĄD WYBORCZY

*

Biuletyn informacyjny

5-6/2006

Wydawnictwo Krajowego Biura Wyborczego

ISSN 1507-983X

Wydawnictwo Krajowego Biura Wyborczego
00-902 Warszawa, ul. Wiejska 10

Opracowanie - Zespół w Krajowym Biurze Wyborczym
Alicja Kicińska
Marcin Lisiak
Redakcja - Kazimierz Wojciech Czaplicki, kierownik Biura

Skład komputerowy – Grzegorz Gąsior

Przy wykorzystaniu informacji zawartych w „Przeglądzie wyborczym” Krajowe Biuro Wyborcze będzie wdzięczne za każdorazowe wskazanie źródła informacji.

Oficjalna strona Państwowej Komisji Wyborczej w Internecie

www.pkw.gov.pl

SPIS TREŚCI

Str.

* Posiedzenia Państwowej Komisji Wyborczej	5
* Gospodarka finansowa komitetów wyborczych i partii politycznych	5
* Przygotowania do wyborów samorządowych	6
– narada z komisarzami wyborczymi (19 -20 czerwca)	6
– wyjaśnienia i opinie	7
* Wymiana doświadczeń z zagranicą	10

POSIEDZENIA PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Państwowa Komisja Wyborcza odbyła posiedzenia w dniach 8 i 22 maja oraz 5, 12 i 26 czerwca 2006 r.

Podstawowymi pracami Komisji w tym okresie było dokonanie oceny sprawozdań wyborczych o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach do Sejmu i Senatu przeprowadzonych 25 września 2005 r., w wyborach Prezydenta RP przeprowadzonych 9 i 23 października 2005 r., a także oceny sprawozdań i informacji finansowych partii politycznych za 2005 r.

* Państwowa Komisja Wyborcza na posiedzeniu w dniu 8 maja 2006 r. zakończyła badanie finansowych sprawozdań wyborczych komitetów wyborczych z wyborów do Sejmu i Senatu. Do ich złożenia było zobowiązanych 128 komitetów uczestniczących w wyborach. Komisja rozpatrzyła 126 sprawozdań; 2 komitety wyborcze: KWW "Lista Zbigniewa Nowaka – Naprawa Państwa – Kandydaci Niezależni" i KW Polskiej Konfederacji – Godność i Praca, nie przedłożyły Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdań. Przedłożone sprawozdania zgodnie z art. 121 ust.1 Ordynacji wyborczej zostały ogłoszone w Monitorze Polskim z dnia 25 stycznia 2006 r. Nr 5, poz. 80.

Zgodnie z art.122 ust.1 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu Państwowa Komisja Wyborcza w wyniku zbadania przedłożonych jej sprawozdań, sprawozdania 112 komitetów wyborczych przyjęła, w tej liczbie 13 sprawozdań ze wskazaniem stwierdzonych uchybień a sprawozdania 14 komitetów odrzuciła ponieważ naruszały one wymogi przewidziane w przepisach Ordynacji wyborczej. Komunikat o przyjętych i odrzuconych sprawozdaniach zgodnie z art.124 Ordynacji wyborczej został ogłoszony w Monitorze Polskim z dnia 23 czerwca 2006 r. Nr 41, poz. 445. Na postanowienia Państwowej Komisji Wyborczej odrzucające sprawozdania wyborcze pełnomocnicy finansowi 7 komitetów wyborczych wnieśli skargi do Sądu Najwyższego w trybie art.123 ust.1 Ordynacji wyborczej. Sąd Najwyższy wszystkie skargi oddalił.

* Państwowa Komisja Wyborcza rozpatrywała równolegle sprawozdania wyborcze z wyborów Prezydenta RP. Komitety wyborcze kandydatów na Prezydenta zgodnie z art. 87g ust.1 ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2000 r. Nr 47, poz. 544 ze zm.) składają sprawozdania w ciągu 3 miesięcy od dnia wyborów (tj. po wyborach w 2005 r. do dnia 23 stycznia 2006 r.). Do złożenia sprawozdań było zobowiązanych 26 komitetów, złożyło je 25 komitetów. Nie złożył sprawozdania Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Jana Antoniego Kiełb. Komunikat Państwowej Komisji Wyborczej w sprawie sprawozdań wraz z treścią przedłożonych sprawozdań został ogłoszony zgodnie z art. 87g ust.7 ustawy, w Monitorze Polskim z dnia 3 lutego 2006 r. Nr.8, poz.

110. Państwowa Komisja Wyborcza po zbadaniu sprawozdań, na podstawie art. 87 k ustawy, przyjęła sprawozdania 14 komitetów wyborczych , zaś sprawozdania 11 komitetów odrzuciła . Pełnomocnicy finansowi 5 komitetów wyborczych wniosli do Sądu Najwyższego w trybie art. 87i ustawy skargi na postanowienia o odrzuceniu sprawozdań ;Sąd Najwyższy wszystkie skargi oddalił.

- * Zgodnie z art. 28 ust.1 ustawy o partiach politycznych (Dz. U. z 2001r. Nr 79, poz. 857 ze zm.) partie polityczne i koalicje partii politycznych, których komitety wyborcze uzyskały w wyborach co najmniej 3% i odpowiednio 6% ważnych głosów na zgłoszone listy kandydatów na posłów mają prawo do otrzymywania przez okres kadencji Sejmu subwencji z budżetu państwa na działalność statutową .Obowiązane są one do sporządzenia i przedłożenia Państwowej Komisji Wyborczej przez okres otrzymywania subwencji, corocznej informacji finansowej o wydatkach poniesionych z subwencji wraz z opinią i raportem biegłego rewidenta . Informacje te Państwowa Komisja Wyborcza podaje do publicznej wiadomości ogłaszając je w Monitorze Polskim. Prawo do otrzymania subwencji za rok 2005 przysługiwało 6 partiom politycznym: Partii Demokratycznej –demokraci .pl ,Krajowej Partii Emerytów i Rencistów, Lidze Polskich Rodzin, Sojuszowi Lewicy Demokratycznej, Samoobronie Rzeczypospolitej Polskiej , Prawu i Sprawiedliwości . Wszystkie te partie zgodnie z wymogiem art. 34 ustawy przedłożyły informacje o wydatkach poniesionych z otrzymanej subwencji, które to informacje Państwowa Komisja Wyborcza ogłosiła w Monitorze Polskim z dnia 23 czerwca 2006 r. Nr 41 , poz. 443.
- * Stosownie do wymogów art. 38 i odpowiednio art.35 ustawy, wszystkie partie polityczne są zobowiązane do corocznego składania Państwowej Komisji Wyborczej , w terminie do 31 każdego roku, sprawozdań o źródłach pozyskania środków finansowych w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego, który to Fundusz jest przez partie tworzony w celu finansowania udziału w wyborach. Niezłożenie przez partię sprawozdania w ustawowym terminie obliguje Państwową Komisję Wyborczą do wystąpienia do sądu rejestracyjnego o wykreślenie jej z ewidencji partii (art.38 c ustawy). Do złożenia sprawozdań za 2005r. było zobowiązanych 88 partii politycznych .W terminie przewidzianym w ustawie złożyło sprawozdanie 69 partii, po upływie terminu 5 partii, a 14 partii politycznych nie złożyło sprawozdań . Komunikat Państwowej Komisji Wyborczej w sprawie sprawozdań oraz przedłożone przez partie sprawozdania zostały ogłoszone w Monitorze Polskim Nr 41 poz. 444.
- * W związku z upływającą jesienią 2006 r. kadencją samorządu terytorialnego, Państwowa Komisja Wyborcza odbyła w dniach 19 i 20 czerwca 2006 r. w Zamościu, spotkanie poświęcone tej problematyce z komisarzami wyborczymi i dyrektorami delegatur i zespołów Krajowego Biura Wyborczego. Dokonano analizy i oceny pracy i doświadczeń organów i

służb wyborczych w latach 2002-2006. Omówiono i przedyskutowano zadania i formy działalności w zakresie przygotowań do nowych wyborów, w tym projektowane zmiany prawa wyborczego . Ustalono zasady , procedury i harmonogram prac w sferze funkcjonowania informatyki wyborczej.

* **Państwowa Komisja Wyborcza udzieliła na piśmie, telefonicznie i na swojej stronie internetowej** wielu wyjaśnień i opinii na zgłoszone pytania i wątpliwości związane z wyborami.

- wobec powtarzających się pytań dotyczących zasad zgłaszania kandydatów na wójta, burmistrza , prezydenta miasta) wyjaśniła zainteresowanym oraz przekazała komisarzom wyborczym – że w tym zakresie odpowiednio do przepisów art.2 ust.2 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta ,burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. z 2002 r. Nr 113, poz. 984 ze zm.) zastosowanie ma art. 98 ust.1 i 3 Ordynacji wyborczej (Dz. U. z 2003 r. Nr 159 ,poz. 1547 ze zm.) co oznacza, że dany kandydat może zostać zgłoszony tylko przez jeden komitet wyborczy, a dany komitet wyborczy może zgłosić tylko jednego kandydata;
- wobec wątpliwości dotyczących stosowania progów wyborczych wyjaśniła, że 5% próg wyborczy obowiązuje w wyborach do rad miast na prawach powiatu, rad powiatów oraz sejmików województw, tj:
 - zgodnie z art. 88 ust. 2, w miastach na prawach powiatu w podziale mandatów uczestniczą listy kandydatów tych komitetów wyborczych, na których listy oddano w skali miasta na prawach powiatu co najmniej 5% wszystkich oddanych głosów w wyborach rady miasta,
 - zgodnie z art. 134 ust. 2 w podziale mandatów w wyborach rady powiatu uczestniczą listy kandydatów tych komitetów wyborczych, na których listy oddano w skali powiatu co najmniej 5% wszystkich ważnie oddanych głosów w wyborach rady powiatu,
 - zgodnie z art. 162 ust. 2 w podziale mandatów w wyborach sejmiku województwa uczestniczą listy kandydatów tych komitetów wyborczych, na których listy oddano w skali województwa co najmniej 5% wszystkich ważnie oddanych głosów w wyborach sejmiku województwa. Podziału mandatów w okręgu wyborczym pomiędzy listy kandydatów dokonuje się proporcjonalnie do łącznej liczby głosów oddanych na kandydatów danej listy;

- w sprawie kandydowania w wyborach przez osoby karane wyjaśniła, iż w wyborach organów samorządu terytorialnego nie mają prawa wybieralności osoby karane za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego, jak również osoby wobec których wydano prawomocny wyrok warunkowo umarzający postępowanie karne w sprawie popełnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego (art.7 ust.2 Ordynacji wyborczej);
- w kwestii wygaśnięcia mandatu posła wybranego w czasie kadencji na radnego lub wójta, burmistrza (prezydenta miasta) wyraziła opinię, że zgodnie z art.177 ust.1a i d oraz ust.4 Ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu wygaśnięcie mandatu posła wybranego na radnego bądź wójta następuje z dniem wyboru. Wybór na radnego lub wójta, burmistrza (prezydenta miasta) stanowi więc ustawową przesłankę wygaśnięcia mandatu posła, i nie daje możliwości rezygnacji z objęcia mandatu radnego czy wójta w celu zachowania mandatu poselskiego. Wskazała jednocześnie, że kwestie związane ze stwierdzeniem wygaśnięcia mandatu posła pozostają w kompetencji Marszałka Sejmu;
- odnośnie do możliwości łączenia funkcji w organach samorządu terytorialnego z mandatem posła do Parlamentu Europejskiego wskazała, że zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2004r.- Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 25, poz. 219) poseł do Parlamentu Europejskiego nie może jednocześnie w Rzeczypospolitej Polskiej pełnić funkcji, których, stosownie do przepisów Konstytucji albo ustaw, nie można łączyć ze sprawowaniem mandatu posła na Sejm albo senatora. Natomiast zgodnie z przepisami ustaw o samorządzie województwa, samorządzie powiatowym i samorządzie gminnym (odpowiednio art. 23 ust. 4, 21 ust. 8 i 27 pkt 7) mandatu radnego województwa i powiatu oraz funkcji wójta, burmistrza, prezydenta miasta nie można łączyć z mandatem posła lub senatora.

W związku z powyższym mandatu posła do Parlamentu Europejskiego nie można łączyć z funkcją wójta, burmistrza, prezydenta miasta ani z mandatem radnego samorządu województwa.

Utrata mandatu posła do Parlamentu Europejskiego, zgodnie z art. 142 ust.2 Ordynacji wyborczej do Parlamentu Europejskiego następuje, jeżeli poseł do Parlamentu Europejskiego w terminie 14 dni od dnia wyboru na wójta, burmistrza, prezydenta miasta lub radnego nie złoży Marszałkowi Sejmu oświadczenia o zrzeczeniu się mandatu wójta, burmistrza, prezydenta miasta lub radnego.

- w sprawie przepisów ustawy o samorządzie gminnym dotyczących łączenia innych funkcji wskazała, że zgodnie z art. 27 pkt 2 tej ustawy (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zmianami) funkcji zastępcy wójta nie można łączyć z członkostwem w organach jednostek samorządu terytorialnego, w tym w gminie, w której jest zastępcą wójta.

Z uwagi na powyższe nie można jednocześnie sprawować mandatu radnego sejmiku województwa oraz funkcji zastępcy prezydenta miasta.

- udzielając wyjaśnień komisarzom wyborczym w sprawach postępowania przy dokonywaniu zmian w podziale na okręgi wyborcze przypomniła:

1. Zgodnie z art. 92 ust. 2 pkt 1 i art. 136 ust. 1 pkt 1 Ordynacji wyborczej ułamki liczby mandatów wybieranych w okręgu wyborczym równe lub większe od $\frac{1}{2}$, jakie wynikają z zastosowania normy przedstawicielstwa zaokrągla się w górę do liczby całkowitej.

Przy ustalaniu liczb mandatów w poszczególnych okręgach zasady tej należy bezwzględnie przestrzegać. Niedopuszczalne są odstępstwa od ustawowo określonej ścisłej procedury ustalania liczb mandatów przypadających poszczególnym okręgom wyborczym bez względu na motywy, którymi kierować by się miały organy samorządu terytorialnego dążące do takich odstępstw.

2. Zgodnie z art. 92 ust. 2 pkt 2 i art. 136 ust. 1 pkt 2 Ordynacji w wypadku gdy w wyniku zaokrągleń, łączna liczba mandatów w okręgach będzie większa (bądź mniejsza) od liczby wybieranych radnych, mandaty nadwyżkowe odejmuje się (odpowiednio: mandaty dodatkowe przyznaje się) w tych okręgach, w których norma przedstawicielstwa jest najmniejsza (odpowiednio: największa).

Jeśli odjęcie mandatu nadwyżkowego spowodowałoby zmniejszenie liczby mandatów przypadających okręgowi poniżej ustawowej minimalnej liczby radnych wybieranych w okręgu, bądź przyznanie mandatu dodatkowego spowodowałoby przekroczenie ustawowej maksymalnej liczby radnych wybieranych w okręgu, należy dokonać zmian w podziale jednostki samorządu terytorialnego na okręgi wyborcze.

Niedopuszczalne jest postępowanie polegające na pominięciu w procedurze odejmowania mandatów nadwyżkowych lub przyznawania mandatów dodatkowych tych okręgów, w których mandatu nie można odjąć lub dodać ponieważ wyliczona liczba mandatów

jest minimalną bądź maksymalną wynikającą z przepisów ustawy. Niedopuszczalne jest również odjęcie mandatu nadwyżkowego w okręgu, w którym zaokrąglona liczba mandatów przewyższa maksymalną ustawową liczbę radnych wybieranych w okręgu, z pominięciem okręgów o niższej normie przedstawicielstwa, a także dodanie mandatu w okręgu, w którym zaokrąglona liczba mandatów jest niższa od dolnej granicy ustawowej, z pominięciem okręgów o wyższej normie przedstawicielstwa. Postępowanie takie byłoby niezgodne z art. 92 i art. 136 ustawy oraz prowadziłoby do naruszenia zasady równości wyborów przez przekroczenie wynikającej z tych przepisów dopuszczalnej rozpiętości norm przedstawicielstwa w okręgach.

* W dniach 22 - 23 maja 2006 r. Sekretarz Państwowej Komisji Wyborczej K. Czaplicki oraz wicedyrektor Zespołu Prawnego i Organizacji Wyborów Krajowego Biura Wyborczego R. Drapiński, uczestniczyli w Trzeciej Europejskiej Konferencji Organów Zarządzających Wyborami (EMI) zorganizowanej w Moskwie przez Komisję Wenecką Rady Europy we współpracy z Centralną Komisją Wyborczą Federacji Rosyjskiej. Zasadniczym tematem Konferencji była problematyka rozwoju i kodyfikacji międzynarodowych standardów w dziedzinie wyborów. Omówiono i przedyskutowano prawne i praktyczne działania w tym zakresie, w tym w aspekcie utrzymania różnorodności, czy ustanowienia wspólnych standardów. Osobne robocze sesje zostały poświęcone stosowaniu nowych technologii w wyborach oraz problematyce zwiększenia frekwencji wyborczej i skuteczności informacji wyborczej.

W przerwie obrad odbyło się spotkanie członków zarządu Stowarzyszenia Urzędników Wyborczych Centralnej i Wschodniej Europy (ACEEEO), na którym zgłoszono propozycję zmiany nazwy Stowarzyszenia na: Europejskie Stowarzyszenie Urzędników Wyborczych oraz ustalono tematykę konferencji Stowarzyszenia – planowanej w sierpniu 2006 r. na Łotwie.

* W dniu 11 maja 2006 r. Państwowa Komisja Wyborcza spotkała się z delegacją Trybunału Wyborczego Meksyku pod przewodnictwem przewodniczącego Trybunału sędziego Castillo.